

Vlaams
Parlement

ingediend op **237** (2019-2020) – Nr. 1
5 maart 2020 (2019-2020)

Voorstel van decreet

van Carina Van Cauter, Lorin Parys, Katrien Schryvers,
Katja Verheyen, Maaïke De Rudder en Sarah Smeyers

tot wijziging van het decreet van 12 juli 2013
betreffende de integrale jeugdhulp

TOELICHTING

Artikel 47 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp bepaalt de situaties waarin de jeugdrechter kan kennisnemen van verontrustende situaties op vordering van het Openbaar Ministerie om gerechtelijke maatregelen op te leggen aan de betrokken minderjarigen en eventueel aan hun ouders of opvoedingsverantwoordelijken.

Volgens artikel 47, 2°, van het decreet kunnen die maatregelen worden opgelegd als het Openbaar Ministerie aantoont dat cumulatief aan de volgende voorwaarden is voldaan:

- a) een gerechtelijke maatregel is dringend noodzakelijk;
- b) er zijn voldoende aanwijzingen dat de minderjarige onmiddellijk beschermd moet worden tegen een vorm van lichamelijk of geestelijk geweld, letsel of misbruik, lichamelijke of geestelijke verwaarlozing of nalatige behandeling, mishandeling of exploitatie, met inbegrip van seksueel misbruik;
- c) het verlenen van vrijwillige jeugdhulpverlening is niet meteen mogelijk.”.

Als de jeugdrechter een gerechtelijke maatregel heeft genomen met toepassing van artikel 53 verkent de sociale dienst met de betrokken partijen de mogelijkheden om vrijwillige jeugdhulpverlening te organiseren. Als jeugdhulpverlening op vrijwillige basis is georganiseerd, deelt de sociale dienst de datum van overname door de jeugdhulp mee aan de jeugdrechter en het Openbaar Ministerie, waarna de jeugdrechter onverwijld, en uiterlijk de werkdag na de mededeling van die datum, de door hem bevolen maatregel intrekt.

Als de vrijwillige jeugdhulpverlening niet kan worden georganiseerd, meldt de sociale dienst dat aan het Openbaar Ministerie en de jeugdrechter. In dat geval handelen het Openbaar Ministerie en de jeugdrechter alsof de maatregel is opgelegd na een vordering als vermeld in artikel 47, 1°, van het decreet.

Bij het vonnis van 14 december 2018 stelde de familie- en jeugdrechtbank van de rechtbank van eerste aanleg West-Vlaanderen, afdeling Brugge, een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof. De vraag luidde of artikel 47, 2°, en 54 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp, in samenhang gelezen met artikel 51, eerste lid, van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp en met artikel 52, eerste en tweede lid, 52ter, zesde lid, 54, eerste lid, en 59 van de wet van 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade, niet in strijd zijn met artikel 10 en 11 van de Grondwet, en met artikel 22bis van de Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 6, 8 en 14 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens.

Bij arrest nr. 119/2019 van 29 augustus 2019 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat artikel 54, in combinatie met artikel 47, 2°, van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp inderdaad ongrondwettelijk is.

Het Hof stelt in zijn arrest het volgende: “Hoewel de intrekking van een gerechtelijke maatregel evenzeer als het opleggen ervan raakt aan de persoonlijke situatie van de minderjarige en zijn leefomgeving en nadelig kan zijn voor hun belangen, heeft de decreetgever in een dergelijk geval niet in de (...) waarborgen voorzien.”. Het Hof refereert aan het feit dat de jeugdrechter verplicht is om na de mededeling van de sociale dienst dat vrijwillige hulpverlening mogelijk is, “onverwijld en uiterlijk de dag na de mededeling van de sociale dienst de door hem genomen beschermingsmaatregel in te trekken, zonder dat hij kan oordelen of die intrekking in het belang van de minderjarige is en zonder dat voor de betrokkenen een toegang tot

de jeugdrechter openstaat waarbij over die rechterlijke beslissing een debat op tegenspraak kan worden gevoerd en de minderjarige, zijn ouders, het openbaar ministerie en andere belanghebbenden kunnen worden gehoord.”.

Het is volgens de indieners van dit voorstel van de decreet wenselijk dat die situatie snel verholpen wordt. Ze stellen daarom voor om artikel 54 van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp als volgt te wijzigen:

- als de sociale dienst oordeelt dat jeugdhulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is, deelt die dienst dat mee aan het Openbaar Ministerie;
- het Openbaar Ministerie maakt de zaak onverwijld aanhangig bij de jeugdrechter;
- de jeugdrechter oordeelt of die jeugdhulpverlening op vrijwillige basis effectief mogelijk is en of ze in het belang van de minderjarige is. Hij doet dat na alle betrokken partijen gehoord te hebben: de sociale dienst, het Openbaar Ministerie, de minderjarige, en de ouders of opvoedingsverantwoordelijken van de minderjarige;
- als de jeugdrechter oordeelt dat jeugdhulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is, trekt hij de hoogdringende maatregel in die hij heeft genomen op basis van artikel 47, 2°, van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp, waardoor de jeugdhulpverlening op vrijwillige basis van start kan gaan. Zowel de minderjarige, de ouders als het Openbaar Ministerie kunnen in beroep gaan tegen die beslissing tot jeugdhulpverlening op vrijwillige basis;
- als de jeugdrechter oordeelt dat jeugdhulpverlening op vrijwillige basis niet mogelijk is, handelen de jeugdrechter en het Openbaar Ministerie alsof de gerechtelijke maatregel is opgelegd in het kader van artikel 47, 1°, van het decreet betreffende de integrale jeugdhulp.

Met dit voorstel komen de indieners tegemoet aan de bezwaren van het Grondwettelijk Hof:

- de jeugdrechter toetst het voorstel van de sociale dienst af aan de effectieve vrijwilligheid en het belang van de minderjarige;
- er is een tegensprekelijk debat over de mogelijkheid van jeugdhulpverlening op vrijwillige basis waarbij elke betrokkene gehoord wordt over het voorstel van jeugdhulpverlening op basis van vrijwilligheid;
- zowel de minderjarige als het Openbaar Ministerie krijgen de mogelijkheid om beroep aan te tekenen tegen de intrekking van de maatregel van de jeugdrechter.

Carina VAN CAUTER
Lorin PARYS
Katrien SCHRYVERS
Katja VERHEYEN
Maaïke DE RUDDER
Sarah SMEYERS

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Art. 2. Artikel 54 van het decreet van 12 juli 2013 betreffende de integrale jeugdhulp wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 54. Als de jeugdrechter met toepassing van artikel 53 een gerechtelijke maatregel heeft genomen, onderzoekt de sociale dienst samen met de betrokken partijen of jeugdhulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is. Als die hulpverlening mogelijk blijkt, deelt de sociale dienst dat onverwijld mee aan het Openbaar Ministerie.

Het Openbaar Ministerie maakt de zaak onverwijld aanhangig bij de jeugdrechter. Na de sociale dienst, het Openbaar Ministerie, de minderjarige, de ouders of, in voorkomend geval, de opvoedingsverantwoordelijken gehoord te hebben, oordeelt de jeugdrechter of de jeugdhulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is en of die jeugdhulpverlening in het belang van de minderjarige is.

Als de jeugdrechter oordeelt dat jeugdhulpverlening op vrijwillige basis mogelijk is en in het belang van de minderjarige is, trekt hij de gerechtelijke maatregel, vermeld in het eerste lid, in. De minderjarige, de ouders of, in voorkomend geval, de opvoedingsverantwoordelijken of het Openbaar Ministerie kunnen beroep aantekenen tegen die beslissing binnen de termijn, vermeld in artikel 1051, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek.

Als er geen jeugdhulpverlening kan worden georganiseerd, meldt de sociale dienst dat onverwijld aan het Openbaar Ministerie en aan de jeugdrechter. In dat geval handelen het Openbaar Ministerie en de jeugdrechter alsof de gerechtelijke maatregel, vermeld in het eerste lid, is opgelegd na een vordering als vermeld in artikel 47, 1°.

De Vlaamse Regering stelt de nadere regels vast voor het verslag dat de sociale dienst ter uitvoering van zijn opdracht opmaakt.”.

Carina VAN CAUTER
Lorin PARYS
Katrien SCHRYVERS
Katja VERHEYEN
Maaïke DE RUDDER
Sarah SMEYERS